

Oponentský posudek na dizertační práci

Autor: Ondřej Bayer

Název práce: Odhady daňových příjmů

I. Cíl práce a jeho naplnění

Předložená dizertační práce se zaměřuje na možnosti odhadu výše daňových příjmů. Práce využívá kombinace ekonometrické analýzy a komparativního pohledu, kdy modeluje daňové příjmy ve čtyřech zemích - České republice, Slovensku, Polsku a Německu. Autor volí makroekonomický pohled a svou pozornost zaměřuje na vztah markoagregátů a výše daňových výnosů.

V první kapitole autor vymezuje předmět svého zkoumání, formuluje cíle i hypotézy práce. Druhá kapitola obsahuje důkladný popis vývoje daňových příjmů a souvisejících ukazatelů ve čtyřech zkoumaných zemích. V navazující třetí kapitole autor představuje makroagregáty, které tvoří základ modelů, jež jsou popsány v kapitole čtvrté a páté. Modely se opírají o modely lineárních nestacionárních časových řad. Výstupy těchto modelů autor shrnuje v kapitole šesté.

Za hlavní cíl, který poněkud neobvykle v úvodu práce vyjadřuje hned ve dvou verzích, si autor klade identifikovat vztahy jím zvolených markoagregátů a výši vybraných daňových příjmů. Jak již bylo zmíněno, k naplnění cíle autor využívá nejen ekonometrických metod, ale také komparaci v rámci zvolených zemí.

Na základě textu předložené práce lze konstatovat, že autor do značné míry svůj cíl naplnil. Práce, s využitím důkladné a velmi kvalitně zpracované ekonometrické analýzy, ukazuje na typické vztahy vybraných makroagregátů a výše daňových výnosů.

Zjištění jsou podložena kvalitně provedenou statistickou analýzou a dobře argumentována. V některých pasážích se autor trochu nechal unést možnostmi, které zvolená metoda nabízí a popis vstupních dat, modelů a jejich výsledků práce je místy až příliš detailní.

Nejvýznamnější připomínka k předložené práci je spojena s jejími úvodními pasážemi a nedostatečně vyjádřenou motivací jeho výzkumu. Ačkoli autor pečlivě definuje cíle a metody práce, stejně jako formuluje hypotézy, čtenáři nemusí být zcela zřejmý důvod, proč k takto detailní analýze přistupuje. Výzkum, dle mého názoru, není v práci dostatečně zdůvodněn a i po jejím prostudování si nejsem zcela jist tím, kdo je hlavním příjemcem jeho výsledků. Bylo základní autorovou motivací přispět k vytvoření národního (evropského) modelu odhadu daňových výnosů? Či je spíše vytvářen analytický nástroj pro posouzení přesnosti odhadů, jejich volatility? Anebo je výzkum orientován méně aplikačně a autor spíše hledá obecné makroekonomické vztahy mezi agregáty a daňovými příjmy.

Závěr práce naznačuje, že autor nejspíše usiluje o vytvoření univerzálního modelu odhadu daňových příjmů. V tom případě mi v práci chybí alespoň shrnutí aktuální praxe při vytváření odhadů daňových výnosů v analyzovaných zemích. Lze se domnívat, že všechny zmíněné státy při odhadech výnosů daní již nyní využívají nějaký model. Do jaké míry je autorův přístup inovativní? Byly výsledky nějak konzultovány či diskutovány s odborníky, kteří se (např. na českém ministerstvu financí) danou oblastí prakticky zabývají?

V úvodu práce je, dle mého názoru, také nedostatečně zdůvodněna volba jednotlivých zemí, na jejichž datech je analýza prováděna. Autorem uváděná geografická podoba se v samotných modelech nijak neobjevuje a z textu práce není zřejmé, proč by právě tento faktor měl být významný pro podobné chování vztahu makroveličin a příjmů. Největší pochybnosti mám v případě výběru Německa. Nejen, že je velikost této ekonomiky

nesrovnatelná s ostatními zeměmi. Navíc – v porovnání s ostatními – prošla významně odlišným kulturním, ekonomickým i politickým vývojem.

Uvedené dvě připomínky však nesnižují značné kvality předložené práce. Autor ve své práci prokazuje nejen výbornou orientaci v tématu. Z předložených dílčích analýz je také zjevné, že autor si je vědom možností, které jím využívané metody nabízí a umí je vhodně aplikovat na zvolenou oblast. Výsledky modelů jsou nesporně velmi přínosné a přinášejí značné nové poznání v dané oblasti. Provedená ekonometrická analýza, uvedená v kapitole 5 a 6 prokazuje autorovu výbornou erudici a zcela odpovídá nárokům kladeným na doktorskou práci.

K práci mám dále tyto dílčí připomínky či poznámky:

- Autor v práci uvádí rozsáhlý přehled literatury, která se tématem odhadu daňových výnosů zabývá. Ve snaze o komplexní zachycení nejrozličnějších aspektů a vlivů, které daňové výnosy ovlivňují, autor přeci jen věnuje méně pozornosti zdrojům, které by se dotýkaly přímo hlavního tématu práce – modelů vztahu makroagregátů a daňových výnosů. Stejně tak by byla zajímavá diskuse autorem získaných výsledků a jiných publikovaných studií na dané téma.
- Ačkoli oceňuji autorovu snahu o důslednou primární analýzu dat ještě před vytvořením samotných ekonometrických modelů, určité zhuštění textu v kapitole 2 (např. využitím příloh) by pomohlo učinit text plynulejším a koncentrovanějším.
- Vzhledem ke značnému objemu získaných výsledků, považuji diskusní část práce za poněkud poddimenzovanou. Do určité míry to nepochybně souvisí i s nejasně formulovanou motivací výzkumu.

II. Formální náležitosti práce a úprava

Formální úroveň práce je na velmi dobré úrovni. Text, i přes zvolenou metodu a značnou podrobnost provedených analýz, zůstává čtivý a úspěšně minimalizuje technický jazyk, který je pro kvantitativně orientované práce typický. Autor v práci důsledně odkazuje na použité zdroje, jejich strukturu i objem považuji za dostatečné a vhodné.

III. Otázky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě

Jak jsem již naznačil, ani po prostudování celého textu práce mi není zcela jasné, zda má autor ambici formulovat nový (alternativní) model odhadu daňových příjmů v ČR oproti nyní již využívanému. V rámci obhajoby bych jej proto prosil, aby se pokusil srovnat svůj přístup s přístupy, které využívají analytické útvary orgánů veřejné správy, které jsou danou oblastí pověřeny.

Stejně tak bych jej požádal, aby se pokusil shrnout alternativní možnosti jak konstruovat výši daňových příjmů na úrovni národní ekonomiky.

Závěrem konstatuji, že předloženou práci Ondřeje Bayera považuji za jednu z nejzajímavějších prací, které v české odborné literatuře na téma odhadů daňových výnosů vznikly v posledních letech. Autor prokazuje značnou vědeckou erudici, kompetenci v aplikaci kvantitativních metod schopnost interpretace výsledků v jazyce, který je srozumitelný i čtenáři s menší znalostí těchto metod.

Autor tak nesporně **prokázal tvůrčí schopnosti** v dané oblasti výzkumu, a jeho práce **splňuje požadavky** kladené na dizertační práce. Práci **doporučuji k obhajobě** před komisí pro státní doktorské zkoušky a obhajoby dizertačních prací.

Doc. Mgr. Jiří Špalek, Ph.D.

Brno, 10.června 2018

Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta
Katedra veřejné ekonomie

Lipová 41a, 602 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 3088, E: kve@econ.muni.cz, www.econ.muni.cz

